

# Η Αριστερά στις κυπριακές προεδρικές εκλογές

του Σταύρου Τομπάζου

Αναδημοσίευση από το [commune.org.gr](https://commune.org.gr)

Τα αποτελέσματα του δεύτερου γύρου των προεδρικών εκλογών στην Κύπρο είναι γνωστά. Ο υποψήφιος Νίκος Χριστοδουλίδης, που στηρίχθηκε επίσημα από ένα συνασπισμό κομμάτων της Δεξιάς (πλην του ΔΗΣΥ), δηλαδή από το ΔΗΚΟ, την ΔΗΠΑ (διάσπαση του ΔΗΚΟ), την Κοινωνική Αλληλεγγύη (δεξιά διάσπαση του ΔΗΣΥ) και την ΕΔΕΚ, κατίσχυσε στην επαναληπτική εκλογή της 12ης Φεβρουαρίου 2023 με 52% έναντι 48% που εξασφάλισε ο υποψήφιος που στηρίχθηκε από το ΑΚΕΛ, Αντρέας Μαυρογιάννης.

Ο Νίκος Χριστοδουλίδης υπήρξε στενός συνεργάτης του Νίκου Αναστασιάδη, τον οποίο υπηρέτησε ως κυβερνητικός εκπρόσωπος και υπουργός Εξωτερικών. Συνεπώς, το θέμα της διαφθοράς και ιδιαίτερα η χορήγηση «χρυσών» διαβατηρίων που διέσυρε την Κύπρο διεθνώς τον αγγίζει και προσωπικά, αφού ως υπουργός συμμετείχε στην έγκρισή της (για την χορήγηση «χρυσών» διαβατηρίων, τον τελικό λόγο έχει το Υπουργικό Συμβούλιο).

Η υποψηφιότητα Χριστοδουλίδη βασίστηκε στις πιο αδιάλλακτες πολιτικές δυνάμεις, τις λεγόμενες «απορριπτικές», ως προς την μορφή λύσης του κυπριακού προβλήματος. Κάποια από τα κόμματα που τον στήριξαν, καθώς και οι ψηφοφόροι του ΔΗΣΥ που τον ψήφισαν (το κόμμα από το οποίο προέρχεται ο Ν. Χριστοδουλίδης), είτε απορρίπτουν την Δικοινοτική Διζωνική Ομοσπονδία (ΔΔΟ) ως μορφή λύσης του Κυπριακού, είτε την αποδέχονται επίσημα προσθέτοντας ωστόσο «ουρές» που την καθιστούν αδύνατη. Αυτός είναι άλλωστε ένας από τους λόγους που στην επαναληπτική εκλογή ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου (που αποκλείστηκε στον πρώτο γύρο των εκλογών), καθώς και ο υπουργός Εξωτερικών Γιάννης Κασουλίδης (που διαδέχθηκε

τον Χριστοδουλίδη) τοποθετήθηκαν υπέρ του υποψήφιου που στήριξε το ΑΚΕΛ.

### **Διχοτόμηση...**

Ο ίδιος ο Χριστοδουλίδης δήλωσε στην προεκλογική εκστρατεία ότι δεν αποδέχεται πλήρως το πλαίσιο διαπραγμάτευσης Γκουτέρεζ για επανέναρξη των συνομιλιών. Διαφωνεί με τις πρόνοιές του σχετικά με το περιουσιακό, που ευνοούν τον χρήστη και όχι τον ιδιοκτήτη. Πώς θα μπορούσαν τα πράγματα να είναι αλλιώς; Πέρασε μισός αιώνας από την τουρκική εισβολή στην Κύπρο, κατά τη διάρκεια του οποίου η ζωή συνεχίστηκε. Το οικόπεδο που έχασε ο Ελληνοκύπριος ιδιοκτήτης είναι δυνατό να είναι τώρα πολυώροφη πολυκατοικία στην οποία ζουν πολλές τουρκοκυπριακές οικογένειες. Είναι αυτονόητο ότι η θεραπεία σε μια τέτοια περίπτωση δεν θα μπορούσε να είναι η κατεδάφιση της πολυκατοικίας, αλλά η αποζημίωση του ιδιοκτήτη του οικοπέδου, είτε σε χρήμα είτε με ανταλλαγή περιουσίας.

*Η άρνηση του Χριστοδουλίδη να αποδεχθεί το πλαίσιο Γκουτέρεζ ως έχει ήταν ένα σαφές μήνυμα ενταφιασμού της προοπτικής επανέναρξης των συνομιλιών, το οποίο ικανοποίησε τις απορριπτικές διαθέσεις μεγάλου μέρους του εκλογικού σώματος. Τη στιγμή που η Τουρκία εποίκίζει την μέχρι πρόσφατα περίκλειστη πόλη της Αμμοχώστου, το ενδεχόμενο λύσης αγγίζει πλέον τα όρια της επιστημονικής φαντασίας. Η Κύπρος σύρεται σε διχοτόμηση με τους χειρότερους εδαφικούς όρους για την ελληνοκυπριακή πλευρά και τους χειρότερους κοινωνικούς όρους για τους Τουρκοκύπριους, αφού η βόρεια Κύπρος μετατρέπεται αργά αλλά σταθερά σε Τουρκία.*

Το κυπριακό αφήνεται στην τύχη του σε ένα γεωπολιτικό συγκείμενο όπου η Τουρκία καθορίζει τα πράγματα, ενώ η Κυπριακή Δημοκρατία μετρά τις επιτυχίες της... στις δηλώσεις του Αμερικανού γερουσιαστή Μενέντεζ.

### **...και λιτότητα**

Η οικονομική πολιτική του νεοεκλεγμένου προέδρου θα είναι βέβαια η συνέχεια της πολιτικής Αναστασιάδη που στοίχισε στον μισθωτό εργάτη 6 ποσοστιαίες μονάδες στο ΑΕΠ (το μερίδιο του μισθού μειώθηκε από 54% σε 48%). Αξίζει να αναφερθεί ότι στην τελευταία τηλεμαχία Χριστοδουλίδη – Μαυρογιάννη, ο πρώτος κατηγόρησε τον δεύτερο ότι θέλει να επαναφέρει την Αυτόματη Τιμαριθμική Αναπροσαρμογή για να αυξήσει τους μισθούς, των οποίων η αγοραστική δύναμη υπονομεύεται τώρα από τον πληθωρισμό.

Εν ολίγοις, το πιο συντηρητικό κυπριακό κατεστημένο φόρεσε τώρα μια χαμογελαστή και νεανική μάσκα, όχι για να αλλάξει κάτι, αλλά για να μην αλλάξει απολύτως τίποτα (τουλάχιστον προς το καλύτερο).

### **ΑΚΕΛ: η κεντρική ιδέα πίσω από την επιλογή κεντρών ή και δεξιών υποψηφίων**

Τούτων λεχθέντων, πώς αποτιμάται η επιλογή του ΑΚΕΛ να στηρίξει τον Μαυρογιάννη; Το γεγονός ότι ο Μαυρογιάννης, εξασφαλίζοντας 48% των ψήφων, τα πήγε λίγο καλύτερα από τον Σταύρο Μαλά στην επαναληπτική εκλογή του 2018, δημιούργησε ένα αδικαιολόγητο αίσθημα ευφορίας σε πολλά στελέχη του ΑΚΕΛ.

Ωστόσο, ακόμα και η σχετική άνοδος στα ποσοστά της επαναληπτικής εκλογής του 2023 ερμηνεύεται από μια μοναδική συγκυρία: την «αποστασία» Χριστοδουλίδη από τον ΔΗΣΥ, όπως την ονόμασε ο Αβέρωφ Νεοφύτου μεταξύ πολλών άλλων στελεχών του ΔΗΣΥ, που άφησε εκτός επαναληπτικής εκλογής τον πρόεδρο του ΔΗΣΥ και του επέτρεψε να στηρίξει τον Μαυρογιάννη στη συνέχεια. Αξίζει να σημειωθεί επίσης ότι το αποτέλεσμα του πρώτου γύρου των εκλογών του Μαυρογιάννη (29,6%) υστερεί κατά 0,5% του αντίστοιχου αποτελέσματος του Μαλά το 2018 (30,2%). Είναι η τρίτη συναπτή εκλογική αναμέτρηση που ο υποψήφιος που στήριξε το ΑΚΕΛ χάνει τις εκλογές, πράγμα που εγείρει σοβαρά ερωτήματα για την εκλογική στρατηγική του.

*Η κεντρική ιδέα πίσω από την επιλογή κεντρών ή δεξιών*

*υποψηφίων είναι η εξής: Το εκλογικό σώμα στην Κύπρο είναι πλειοψηφικά δεξιό. Συνεπώς, μόνο ένα δεξιός υποψήφιος της Αριστεράς (το γλωσσικό οξύμωρο αντανακλά την ουσία των πραγμάτων) μπορεί να κερδίσει τις εκλογές, ο οποίος πρέπει τουλάχιστον στο Κυπριακό να έχει συμβατές θέσεις με την Αριστερά (να τοποθετείται υπέρ της ΔΔΟ) και να μην είναι ακραία ή προκλητικά νεοφιλελεύθερος.*

Το αποτέλεσμα αυτού του σκεπτικού στην επιλογή υποψηφίου είναι ότι ο προεκλογικός λόγος όλων των κύριων υποψηφίων συγκλίνει προς μια υποτιθέμενη «μετριοπάθεια» με στόχο την συγκομιδή ψήφων από το κεντρο-δεξιό εκλογικό σώμα, συγκομιδή που υποτίθεται προσθέτει στον υποψήφιο της Δεξιάς ή της Αριστεράς τις νικητήριες ψήφους. Αυτή είναι και η αιτία που ο προεκλογικός λόγος διολισθαίνει στην στερεοτυπική κοινοτοπία, προσομοιάζοντας όλο και περισσότερο με διαφημιστικό μήνυμα: «Ο Αβέρωφ μπορεί», «Ισχυρή οικονομία» (του Χριστοδουλίδη), «Ισχυρή οικονομία και ευημερία για όλους» (του Μαυρογιάννη). Η διαφημιστικού τύπου «επικοινωνία» αντικαθιστά την πολιτική.

## **Η σχέση λιτότητας και Κυπριακού**

Η καταστολή της αριστερών διεκδικήσεων σε κοινωνικά και οικονομικά θέματα στο όνομα του ανοικτού κυπριακού είχε πριν την οικονομική κρίση κάποιες εκλογικές επιτυχίες (π.χ. προεδρία Γιώργου Βασιλείου). Στις συνθήκες, όμως, της κοινωνικής πόλωσης που προκάλεσε η κρίση, αυτή η γραμμή σκέψης είναι ευθύς εξαρχής συνταγή κομματικής συρρίκνωσης και αποτυχίας γενικά, περιλαμβανόμενης και της εκλογικής αποτυχίας.

*Η μείωση του μεριδίου του μισθού στο ΑΕΠ, η επισφαλής απασχόληση, η ανεργία, η έκρηξη των κοινωνικών ανισοτήτων, η γενικευμένη διαφθορά, η αναξιοκρατία, το ρουσφέτι και η απαισιόδοξη κοινωνική προοπτική δημιουργούν ένα γενικό αίσθημα κοινωνικής ματαίωσης και απουσίας νοήματος. Το αποτέλεσμα είναι η αύξηση της αποχής στις εκλογές, η οποία*

δεν περιορίζεται στο επίσημο 28%. Αν προσθέσει κανείς σε αυτό το ποσοστό τους μη εγγεγραμμένους στους εκλογικούς καταλόγους (κυρίως νέους ψηφοφόρους), το πραγματικό ποσοστό αποχής είναι γύρω στο 45%. Με άλλα λόγια, σχεδόν ένας στους δύο Κύπριους απέχει.

Η εκλογική στρατηγική του ΑΚΕΛ και γενικότερα ο τρόπος που πολιτεύεται επιδιώκει έναν ευνοϊκό για το ίδιο καταμερισμό του 55%, θεωρώντας το υπόλοιπο 45% εκτός πολιτικής σκηνής. Η αποχή, ωστόσο, δεν είναι συνέπεια κάποιου φυσικού νόμου. Τα αίτιά της είναι κοινωνικής φύσης.

Είναι καιρός για μια σωστή αποτίμηση του εκλογικού αποτελέσματος και για αλλαγή πλεύσης της Αριστεράς. Στο 45% της αποχής υπάρχει ένα σημαντικό μέρος που θα μπορούσε να αποτελέσει προνομιακό ακροατήριο για την Αριστερά. Αυτό το ακροατήριο δεν είναι δυνατόν να κερδηθεί με «ποδοσφαιρικού τύπου» μεταγραφές της τελευταίας στιγμής από το αντίπαλο στρατόπεδο, με άνευ περιεχομένου «μετριοπάθεια», με στερεοτυπικό λόγο. Ο Μαυρογιάννης δεν είναι απλώς φιλελεύθερος. Υπήρξε ο διαπραγματευτής του Κυπριακού της κυβέρνησης Αναστασιάδη. Τον βαραίνει μερίδιο της ευθύνης για την κατάρρευση των συνομιλιών, καθώς και για την άρνηση της ελληνοκυπριακής πλευράς να αποδεχτεί σαφώς το πλαίσιο Γκουτέρεζ προκειμένου οι συνομιλίες να αρχίσουν ξανά από εκεί που έμειναν το 2017 στο Κραν Μοντανά.

Χρειάζεται, πέραν από την επιδίωξη της ΔΔΟ, μια ριζοσπαστική οικονομική, κοινωνική και οικολογική πολιτική που να αμφισβητεί το κυπριακό μοντέλο ανάπτυξης, που βασίζεται στην ιδιοποίηση του κοινού αγαθού (παραλίες, δασικές εκτάσεις, βουνά κ.λπ.) από ιδιωτικά συμφέροντα και τη μεθοδική καταστροφή της φύσης. Εν ολίγοις, χρειάζεται μια πολιτική ταξικής μονομέρειας. Μια τέτοια πολιτική μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα θα οδηγήσει και σε εκλογικές επιτυχίες.